

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS ŠIAULIŲ APYGARDOS SKYRIUS

SPRENDIMAS

2024 m. balandžio 3 d. Nr. 21RE3-32 (AG3-27/23-2024)

Šiauliai

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Šiaulių apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Ramintos Ramanauskienės (posėdžio pirmininkė ir pranešėja), Giedriaus Jakubėno ir Svetlanos Sinkevičienės, sekretoriaujant Ingridai Mačiulienei, dalyvaujant pareiškėjai X. Y.,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos X. Y. skundą dėl atsakovės Asmens su negalia teisių apsaugos tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimo panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja X. Y. (toliau – ir Pareiškėja) 2024 m. kovo 1 d. pateikė Komisijai skundą (toliau – ir Skundas), kuriuo prašo panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (pavadinimas pagal iki 2023 m. gruodžio 31 d. galiojusį reglamentavimą; nuo 2024 m. sausio 1 d. – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, toliau – Atsakovė arba Agentūra) Šiaulių II teritorinio skyriaus 2023 m. gruodžio 14 d. sprendimą Nr. STS-158 „Dėl Neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo“ ir Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. vasario 12 d. sprendimą Nr. SS-495 „Dėl neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo“ (toliau – ir Sprendimas).

Skunde Pareiškėja nurodo, kad nesupranta priimto sprendimo, kodėl pablogėjus jos sveikatos būklei, neįgalių asmenų automobilių statymo kortelė jai nebepriklauso. Paaiškina, kad prieš dvejus metus, Agentūrai pasiūlius pateikti prašymą gauti neįgalių asmenų automobilių statymo kortelę, nurodytas Pareiškėjos prašymas buvo patenkintas (tuo metu Pareiškėjai buvo nustatytas 50 procentų darbingumo lygis). Šiomet Pareiškėjos prašymas dėl neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės buvo netenkintas, nors, Pareiškėjos vertinimu, jos sveikata pablogėjo (*duomenys neskelbtini*), jos vaikščiojimas apsunkintas, dėl kitų šalutinių ligų ji negalėjo naudoti biologinių vaistų. Teigia, kad iš jos buvo atimta galimybė „bent kiek palengvinti judėjimą automobiliu“, nurodo kitas aplinkybes dėl būtinybės naudotis neįgalių asmenų statymo kortele kasdieniame gyvenime – Pareiškėjai sudėtinga nešti didesnę svorį (teigia, kad kelti didesnę svorį nerekomenduojama), reikia dažnai vykti į gydymo įstaigas (privažiavimas tolimas, o eiti sudėtinga dėl „sustingusių kojų“, vaikščiojimui naudojama lazdelė arba ramentas).

Atsakovė atsiliepime nesutinka su Pareiškėjos skundu ir prašo atmesti jį kaip nepagrįstą.

Atsakovė nurodo, kad paskutinį kartą Pareiškėjai darbingumo lygį vertino Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (įstaigos pavadinimas iki 2023 m. gruodžio 31 d., toliau – Tarnyba) Šiaulių II teritorinis skyrius (toliau – Tarnybos teritorinis skyrius), kuris 2024 m. sausio 8 d. darbingumo lygio vertinimo aktu Nr. DL-5365 priėmė sprendimą,

kuriuo Pareiškėjai nuo 2023 m. gruodžio 9 d. iki 2025 m. gruodžio 18 d. nustatė 40 procentų darbingumo lygį, specialiųjų poreikių nenustatė.

Išvardina, kokie subjektai, vadovaujantis iki 2024 m. sausio 1 d. galiojusia Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. A1-388 „Dėl įgaliotųjų suteikimo Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos“ ir Tarnybos direktoriaus 2009 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-127 patvirtintu Neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) 4 punkto redakcija, turi teisę įgyti neįgaliųjų asmenų statymo kortelę.

Atsižvelgdama į nurodytą teisinį reglamentavimą, Atsakovė konstatuoja, kad Pareiškėjai negali būti išduota neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelė, nes Pareiškėja nepatenka į Tvarkos aprašo 4 punkte nurodytų asmenų, kuriems suteikta tokia teisė, kategoriją, kadangi Tarnybos teritorinis skyrius priėmė sprendimą, kuriuo Pareiškėjai nustatytas 40 procentų darbingumo lygis, specialieji poreikiai nenustatyti, o medicininuose dokumentuose duomenų, kad asmuo dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami techniniais judėjimo pagalbos priemonėmis (neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne)) nėra.

Teigia, kad Pareiškėja skunde nenurodė konkrečių aplinkybių ir nepateikė jas pagrindžiančių įrodymų, kurie paneigtų atlikto vertinimo ir priimto sprendimo išsamumą ar pagrįstumą. Tai, kad Pareiškėjos netenkina skundžiamo Sprendimo motyvai ir (ar) Pareiškėja nesutinka su priimtu sprendimu dėl neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo, nesudaro pagrindo išvadai, kad Tarnybos priimtas Sprendimas neatitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatų (toliau – ir VAI) ar priimtas nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

Skundas tenkintinas.

Ginčas šioje administracinėje byloje kilo dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (minėta, toliau – Atsakovė arba Agentūra) Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. vasario 12 d. sprendimo Nr. SS-495 „Dėl Neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo“ (minėta, toliau – ir Sprendimas), kuriuo nuspręsta netenkinti X. Y. (minėta, toliau – Pareiškėja) skundo dėl Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Šiaulių II teritorinio skyriaus (minėta, toliau – Tarnybos teritorinis skyrius) 2023 m. gruodžio 14 d. sprendimo Nr. STS-158, kuriuo Pareiškėjai neišduota neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelė, teisėtumo (b. l. 9).

Rašytiniai bylos duomenys patvirtina, kad Pareiškėja 2023 m. gruodžio 13 d. kreipėsi į Tarnybą su prašymu nustatyti negalią ir išduoti neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelę (toliau – ir Kortelė, b. l. 44-45). Tarnybos Šiaulių II teritorinis skyrius 2023 m. gruodžio 14 d. sprendimu Nr. STS-158 „Dėl neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo“ (toliau – ir Tarnybos teritorinio skyriaus sprendimas) nusprendė Kortelės neišduoti, kadangi Pareiškėja neatitinka Neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2009 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-127 (minėta, toliau – Tvarkos aprašas), 4 punkto kriterijų (b. l. 3).

Pareiškėja, nesutikdama su Tarnybos teritorinio skyriaus sprendimu, 2024 m. sausio 16 d. Tarnybos direktoriui pateikė skundą „Dėl Agentūros teritorinio skyriaus priimto sprendimo“ (reg. Nr. SK-183, toliau – ir skundas, b. l. 50-51). Skundą grindė tuo, jog jai sunku judėti (ypač didesniais atstumais), nešti sunkesnius pirkinius, kad vaikšto su ramentu arba lazdele, papildomai nurodė sveikatos veiksnius, lemiančius Kortelės turėjimo būtinybę (*duomenys neskelbtini*). Pareiškėja taip pat nurodė, kad iki pakartotinio darbingumo lygio nustatymo Kortelė jai buvo išduota, o jos sveikatai pablogėjus, Kortelė nebeskirta.

Agentūros Sprendimų kontrolės skyrius išnagrinėjo Pareiškėjos skundą ir 2024 m. vasario 12 d. priėmė sprendimą Nr. SS-495 „Dėl neįgaliųjų asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo“. Sprendime nurodytas pagrindas jo priėmimui – Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas; Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro

2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. A1-340 „Dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“; Sprendimų kontrolės skyriaus nuostatai, patvirtinti Neįgalųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2023 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. V-76 „Dėl Asmens su negalia teisių apsaugos agentūros prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skyrių nuostatų patvirtinimo“; Agentūros direktoriaus 2024 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. V-8 „Dėl įgaliojimų suteikimo Sprendimų kontrolės skyriaus vedėjui ir vyresniajam patarėjui“ suteikti įgaliojimai bei Pareiškėjos skundas.

Sprendime, vadovaujantis Tvarkos aprašo 4 punktu, išvardinama, kokius kriterijus atitinkantys asmenys turi teisę gauti Kortelę. Konstatuojama, kad Pareiškėjai Kortelė negali būti išduota, nes ji nepatenka į Tvarkos aprašo 4.2 punkte nurodytų asmenų, kuriems suteikta tokia teisė, kategoriją. Taip pat pateikiama informacija, kad Tarnybos teritorinis skyrius 2024 m. sausio 8 d. Pareiškėjai nustatė 40 procentų darbingumo lygį nuo 2023 m. gruodžio 9 d. iki 2025 m. gruodžio 18 d., Pareiškėjai suteikta teisė vairuoti lengvuosius automobilius (vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių vairuotojų registro duomenimis, išduotas vairuotojo pažymėjimas galioja iki 2030 m. liepos 2 d.), tačiau neįgalumo ir darbingumo lygio nustatymo dokumentų byloje nėra duomenų, kad dėl ligos sukeltos negalios asmuo nuolat naudojami techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis (neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne)).

Pareiškėja su priimtu Sprendimu nesutinka, mano, kad Sprendimas neteisingas. Kaip galima suprasti iš Skundo, kaip reikšmingą aplinkybę nurodo tai, kad anksčiau Atsakovei nustačius Pareiškėjai 50 procentų darbingumo lygį, Kortelė jai buvo išduota, o dabar, kai Pareiškėjai nustatytas 40 procentų darbingumo lygis, t. y. jos sveikatai iš esmės pablogėjus, Kortelę Pareiškėjai išduoti atsisakyta.

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos direktoriaus 2009 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. V-127 (suvestinė redakcija nuo 2023-01-19 iki 2023-12-31) 1 punktu buvo patvirtintas Tvarkos aprašas, o 2 punktu nustatyta, jog neįgalųjų asmenų automobilių statymo kortelės išduoda Tarnybos teritoriniai skyriai.

Tvarkos aprašas detalizuoja Kortelės išdavimo procesą. Pagal Tvarkos aprašo 2 punktą, neįgalųjų asmenų automobilių statymo kortelė suteikia teisę asmenims sustoti (stovėti) neįgaliesiems skirtose vietose arba vietose, kuriose jiems sustoti (stovėti) nedraudžia Kelių eismo taisyklės toje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kurioje jie tuo metu yra. Tvarkos aprašo 4 punkte reglamentuotos kategorijos asmenų, kuriems suteikiama teisė gauti Kortelę: 1) darbingo amžiaus asmenys, kuriems nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis; 2) darbingo amžiaus asmenys, kuriems nustatytas 30–55 procentų darbingumo lygis ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius, ir dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis: neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne); 3) senatvės pensijos amžių sukakę asmenys, kuriems iki senatvės pensijos amžiaus buvo nustatytas 30 procentų darbingumo lygis ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius; 4) senatvės pensijos amžių sukakę asmenys, kuriems yra nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis; 5) asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis ir kurie dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami neįgalųjų vežimėliu; 6) asmenys, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis ir kurie dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne) ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius; 7) asmenys iki 18 metų, kuriems nustatytas sunkus neįgalumo lygis arba specialusis nuolatinės pirmo lygio priežiūros (pagalbos) poreikis; 8) asmenys, kuriems nustatytas ir galioja (arba nustatytas neterminuotai) specialusis lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikis ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius; 9) asmenys, kuriems iki 2019 m. sausio 1 d. buvo nustatytas ir galioja (arba nustatytas neterminuotai) specialusis

transporto išlaidų kompensacijos poreikis ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius.

Priėmus sprendimą dėl neįgalumo lygio, darbingumo lygio, specialiųjų poreikių ar specialiųjų poreikių lygio, kartu priimamas sprendimas dėl Kortelės išdavimo (Tvarkos aprašo 22 punktą). Nagrinėjamu atveju Sprendimas buvo priimtas kartu išnagrinėjus Pareiškėjos 2023 m. gruodžio 13 d. prašymą nustatyti jai negalią ir priėmus Agentūros Šiaulių II teritorinio skyriaus 2024 m. sausio 8 d. sprendimą Nr. STS-234 „Dėl darbingumo lygio“ (b. l. 5).

Byloje nėra ginčo dėl to, kad Pareiškėja turi negalią, taip pat nėra ginčijamas jai Agentūros pakartotinai nustatytas darbingumo lygis. Vis tik, Kortelė gali būti išduodama ne visiems asmenims su negalia, o tik tiems, kuriems tokia teisė numatyta teisės aktuose. Kaip ir aptarta aukščiau, asmenys, turintys teisę gauti Kortelę, įvardinti Tvarkos aprašo 4 punkte. Nagrinėjamu atveju aktualus Tvarkos aprašo 4.2 papunktis, kuriame iš esmės nustatytos trys pagrindinės sąlygos gauti Kortelę, t. y. asmuo turi būti darbingo amžiaus, jam turi būti nustatytas 30-55 procentų darbingumo lygis ir dėl negalios jis turi nuolat naudotis techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis: neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne). Kaip matyti iš bylos medžiagos, Pareiškėja yra darbingo amžiaus (b. l. 48), jai iki pakartotinio tikrinimo nustatytas 50 procentų darbingumo lygis (b. l. 24), Agentūros turimais duomenimis, nurodytais Sprendime, Pareiškėjai teisė vairuoti lengvuosius automobilius suteikta. Tačiau, kaip nurodyta Skundžiamame sprendime, Pareiškėjai Kortelė negali būti išduota, nes ji nepatenka į Tvarkos aprašo 4.2 papunktyje nurodytų asmenų, kuriems suteikta tokia teisė, kategoriją, kadangi neįgalumo ir darbingumo lygio nustatymo dokumentų byloje nėra duomenų, kad dėl ligos sukeltos negalios asmuo nuolat naudojami techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis: neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne).

Kaip minėta aukščiau, sprendimas dėl Kortelės išdavimo priimamas Agentūrai priėmus sprendimą dėl neįgalumo lygio, darbingumo lygio, specialiųjų poreikių ar specialiųjų poreikių lygio. Pareiškėjai nustatant darbingumo lygį, kaip vienas iš būtinų procedūrinių dokumentų buvo pildomas Asmens veiklos ir gebėjimų dalyvauti klausimynas (toliau – ir Klausimynas, b. l. 30-34). Pažymėtina, kad Klausimyno tikslas yra kiekvieno vertinamo asmens individualios būklės objektyvus nustatymas, atsižvelgiant į tai, kad atitinkama diagnozė (sveikatos būklė) gali sukelti skirtingą poveikį vykdomai kasdieni veiklai, savarankiškumui ir asmens socialiniams gebėjimams. Klausimyną užpildo Tarnybos vertintojas pagal asmens pateikiamus atsakymus. Pareiškėjos atžvilgiu 2023 m. gruodžio 21 d. užpildyto Klausimyno dalyje „Mobilumas (judėjimas)“ 2.1.1 papunktyje pažymėta, kad atsisėdimo, sėdėjimo, persikėlimo į kitą padėtį įvertinimas balais pažymėtas 2 balų įverčiu, 2.1.2 papunktis „Atsistojimas ir stovėjimas“ įvertintas 1 balu, 2.1.3 papunktis „Ėjimas“ įvertintas 2 balų įverčiu, 2.1.4 „Naudojimas viešuoju ir privačiu transportu“ įvertintas 2 balais, 2.1.5 papunktis „Daiktų paėmimas ir perkėlimas“ įvertintas 2 balais, analogiškas įvertinimas pažymėtas ir 2.1.6 papunktyje „Lipimas laiptais“. Taigi, daugelyje mobilumo sričių Pareiškėjos gebėjimai įvertinti vidutiniu įverčiu (2 balais iš galimų 4, kai 4 balai rodo sunkiausią atvejį), taip pat iš esmės visose mobilumo vertinimo srityse nurodoma, kad Pareiškėjai reikalingos pagalbinės priemonės (aukštesnė kėdė, lazda, ramentai, vaikštynė). Bendras Pareiškėjos mobilumo įvertinimas siekia 10 balų iš galimų maksimalių 24 balų, todėl darytina išvada, kad Pareiškėjos judėjimo funkcija yra apsunkinta, minėtą informaciją Agentūros specialistai, pildydami Klausimyną gavo, be kita ko, apžvelgti Klausimyno įvertinimai įrodo, kad Pareiškėja iš esmės pastoviai naudojami pagalbinėmis priemonėmis savo kasdieninėje veikloje. Minėtą faktą patvirtina ir Agentūros 2024 m. sausio 8 d. Darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-5365 pastabose nurodytas įrašas, kad Pareiškėja judėjimo funkcijai pagerinti naudojami lazdele (b. l. 28).

Komisija, vadovaudamasi Tvarkos apraše nustatyto teisiniu reguliavimu, šiuo atveju vertina, ar Pareiškėjos teisės į Kortelę vertinimas, nustatymas buvo atliktas ir Sprendimas priimtas laikantis pagrindinių procedūrų ir taisyklių, turėjusių užtikrinti objektyvų visų aplinkybių įvertinimą bei sprendimų pagrįstumą, ar buvo atsižvelgta į Pareiškėjos skunduose nurodytas aplinkybes, ar

skundžiamas Sprendimas priimtas pagal kompetenciją, ar savo turiniu neprieštarauja aukštesnės galios teisės aktams.

Atsakovė šioje administracinėje byloje pagal vykdomų funkcijų apimtį bei paskirtį, veiklos pobūdį, turimus įgaliojimus priskirtina viešojo administravimo subjektams, todėl savo veikloje (taip pat priimdama administracinius aktus) privalo vadovautis ir VAI nuostatomis. VAI 3 straipsnio 4 punkte įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reikalauja, kad administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais. Vadovaujantis VAI 3 straipsnio 5 punkte įtvirtintu išsamumo principu, viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Vadovaujantis objektyvumo principu, „administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs“ (VAI 3 straipsnio 9 punktas).

Atitinkamai VAI 10 straipsnio 5 dalies 1-8 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta: administracinį sprendimą priėmusio viešojo administravimo subjekto pavadinimas; administracinio sprendimo data; administraciniam sprendimui suteiktas registracijos numeris; atliekamas tvarkomasis veiksmas arba asmenims nustatytos teisės ir (ar) pareigos; administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės; administracinio sprendimo motyvai; administracinio sprendimo apskundimo tvarka, nurodant konkrečią skundą nagrinėjančią instituciją ar įstaigą, skundo padavimo terminą ir teisės aktą, reglamentuojantį apskundimo tvarką; administracinį sprendimą priėmusio asmens vardas, pavardė ir pareigos.

Paminėtos VAI nuostatos nustato, jog individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. VAI įtvirtinta individualaus administracinio akto turiniui keliamų reikalavimų taisyklė yra bendroji taisyklė, kurios paprastai turi laikytis visi viešojo administravimo subjektai, priimdami individualius administracinius aktus pagal savo kompetenciją (žr., pvz., LVAT 2012 m. rugsėjo 26 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A556-2134/2012, 2018 m. liepos 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1150-502/2018), visose viešojo administravimo srityse (žr., pvz., LVAT 2013 m. liepos 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A556-1334/2013, 2019 m. vasario 27 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-46-624/2019).

Taigi, administraciniame sprendime turi būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą, motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai turi būti aiškūs, tikslūs, nedviprasmiški, leidžiantys suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą (žr., pvz., LVAT sprendimą administracinėje byloje Nr. A-556-1395/2008). Sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar laikantis tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo, įgalinanti teismą, nagrinėjantį tokią bylą, skundžiamą viešojo administravimo subjekto individualų administracinį aktą panaikinti (žr., pvz., LVAT 2008 m. lapkričio 19 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A556-1898/2008). Ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr., pvz., LVAT 2010 m. rugpjūčio 24 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A756-450/2010; 2010 m. lapkričio 15 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A556-15/2010).

Sprendžiant Pareiškėjos argumentų pagrįstumo klausimą pirmiausia pažymėtina, kad Atsakovė yra viešojo administravimo subjektas, kuris savo veikloje privalo, be kita ko, vadovautis ir bendraisiais viešosios teisės principais. Tai reiškia, jog atsakovas privalo laikytis ir VAĮ 3 straipsnyje įtvirtintų viešojo administravimo principų, *inter alia* įstatymo viršenybės bei objektyvumo principų. Nagrinėjamu atveju Komisija vertina, kad Sprendimas neatitinka anksčiau minėtų VAĮ 3 straipsnio 4, 5 ir 9 punktuose įtvirtintų įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principų, taip pat esminių VAĮ 10 straipsnio 5 dalies reikalavimų.

Kilusio administracinio ginčo kontekste, be kita ko, pažymėtina, kad Atsakovė, kaip viešojo administravimo subjektas, yra saistoma gero administravimo principo imperatyvų. Šis principas įtvirtintas svarbiausiuose nacionalinio lygmens (žr., Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalies nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms) bei tarptautiniuose dokumentuose (Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnis ir kt.). Iš gero administravimo principo išplaukia ir pareiga imtis aktyvių veiksmų, padėti, elgtis rūpestingai ir atidžiai. Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą (žr., pvz., LVAT 2015 m. liepos 31 d. nutartį administracinėje byloje Nr. A-1547-502/2015).

Pareiškėjos skundžiamas Sprendimas VAĮ požiūriu yra individualus administracinis aktas, kuriam taikomi VAĮ nustatyti reikalavimai, tarp jų ir tokie, kad administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės turi būti motyvuotos. Be to, VAĮ 3 straipsnyje reglamentuota, jog viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi proporcingumo, išsamumo, lygiateisiškumo ir kitais principais. Nagrinėjamu atveju akivaizdu, kad administracinis aktas Pareiškėjai sukūrė neigiamas pasekmes, todėl jis turi būti motyvuotas, nes tik tokiu būdu užtikrinama asmens teisė į tinkamą teisminę gynybą.

Įvertinusi byloje pateiktus duomenis, Komisija pažymi, kad Atsakovės Atsiliepimo teiginys, jog Pareiškėjai negali būti išduota Kortelė, nes Pareiškėja nepatenka į Tvarcos aprašo 4 punkte nurodytų asmenų, kuriems suteikta tokia teisė, kategoriją, kadangi mediciniuose dokumentuose nėra duomenų, kad asmuo dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis (neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne)), prieštarauja pačios Atsakovės nurodomam teisiniam reglamentavimui, t. y. Tvarcos aprašui, kurio 4.2 papunktyje nustatyta, jog teisė gauti Kortelę suteikiama darbingo amžiaus asmenims, kuriems nustatytas 30–55 procentų darbingumo lygis ir kurie turi galiojantį dokumentą, patvirtinantį teisę vairuoti lengvuosius automobilius, ir dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis: neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne), o Atsakovės Skundžiamo akto argumentas, kad neįgalumo ir darbingumo lygio nustatymo dokumentų byloje nėra duomenų, kad dėl ligos sukeltos negalios asmuo nuolat naudojami techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis: neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne) prieštarauja byloje nustatytiems faktinėms aplinkybėms. Komisija atkreipia dėmesį į tai, kad minėtame Tvarcos aprašo papunktyje nedetalizuota, kur turi būti nurodyti, užfiksuoti duomenys apie tai, kad asmuo dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami techninėmis judėjimo pagalbos priemonėmis: neįgaliojo vežimėliu ar vaikščiojimo priemonėmis (lazdele, ramentais, vaikštyne).

Iš į bylą pateikto Tarnybos 2024 m. sausio 8 d. Darbingumo lygio vertinimo akto Nr. DL-5365 (b. l. 24-28) matyti, kad jame užfiksuota, jog 2023 m. gruodžio 21 d., Tarnybos vyr. specialistei bendraujant su Pareiškėja telefonu, buvo užpildytas Asmens veiklos ir gebėjimo dalyvauti klausimynas, nurodyta informacija iš pokalbio telefonu: „judėjimo funkcijai pagerinti naudojasi lazdele“. Tokiu būdu, Komisija laiko, kad Tarnyba turėjo duomenų apie tai, jog Pareiškėja dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami technine judėjimo pagalbos priemone – lazdele.

Komisijos nuomone, jeigu Atsakovė, turėdama duomenų apie tai, jog Pareiškėja dėl ligos sukeltos negalios nuolat naudojami technine judėjimo pagalbos priemone – lazdele, ir tai net pati pažymėdama Darbingumo lygio vertinimo akte, turėjo dvejonių, abejonių dėl minėto fakto, ji turėjo

pareigą imtis aktyvių veiksmų aplinkybėms, duomenims sutikslinti, kadangi Asmens sveikatos priežiūros įstaigų siuntimų ir kitų medicinos dokumentų, pateiktų Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, išsamumo, pagrįstumo ir teisingumo įvertinimo ir kreipimosi į Valstybinę akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnybą prie Sveikatos apsaugos ministerijos tvarkos aprašo, patvirtinto Agentūros direktoriaus 2017 m. balandžio 19 d. įsakymu Nr. V-31 (suvestinė redakcija nuo 2021 m. rugsėjo 1 d.), 6.1, 7 punktai numato galimybę Agentūrai nustačius, jog siuntimas į Agentūrą ir (ar) kiti medicinos dokumentai yra neišsamūs, nepagrįsti ar galimai suklastoti, jai kreiptis į asmens sveikatos priežiūros įstaigą dėl informacijos patikslinimo ir (ar) papildomų medicinos dokumentų pateikimo. Minėtą galimybę kreiptis dėl papildomų duomenų numato ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymu Nr. A1-765/V-1530 „Dėl specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Specialiojo nuolatinės slaugos, specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos), specialiojo lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo tvarkos aprašo 13.1 papunktis – NDNT per 3 darbo dienas nuo dokumentų gavimo dienos raštu kreipiasi į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, kurios asmenį gydantis gydytojas ESPBI IS pateikė klinikinius elektroninius dokumentus E025 ar E003 ir E027 arba išdavė siuntimą į NDNT specialiesiems poreikiams nustatyti (kreipimesi nurodomos NDNT teritorinio skyriaus darbuotojo pareigos, vardas, pavardė ir asmens, dėl kurio kreipiamasi, vardas, pavardė, gimimo data, prašomų duomenų gavimo pagrindas, jų naudojimo tikslas, teikimo būdas ir apimtis), dėl papildomų medicininių dokumentų (informacijos), reikalingų asmens specialiesiems poreikiams nustatyti, pateikimo, į kitas įstaigas ar institucijas – dėl papildomų dokumentų (informacijos), reikalingų asmens specialiesiems poreikiams nustatyti, pateikimo, jeigu gauti medicininiai ar kiti dokumentai yra neišsamūs ar jų nepakanka.

Taigi, Agentūra, iš esmės, turi kompetenciją vertinti jai pateikiamų dokumentų pagrįstumą ir teisingumą, turi teisės aktų jai suteikiamas galimybes objektyviai vertinti asmenų būklę, atsižvelgiant į individualią situaciją. Šio ginčo atveju iš aukščiau nurodytų duomenų Komisija daro išvadą, jog Agentūra, nagrinėdama Pareiškėjos skundą, neatliko objektyvaus ir nuodugnaus reikšmingų aplinkybių įvertinimo, tik lakoniškai ir abstrakčiai nurodė, jog Pareiškėja neatitinka Tvarkos aprašo 4.2 papunkčio reikalavimų. Sprendimo turinys, kaip ir Tarnybos Šiaulių II teritorinio skyriaus sprendimo turinys, yra nepakankamai argumentuotas, o tik pakartoja Tvarkos aprašo nuostatas. Taip pat iš Skundo turinio ir Pareiškėjos Komisijai posėdžio metu pateiktos pozicijos galima daryti išvadą, jog ir pati Pareiškėja nesupranta, kodėl jos sveikatos būklei ir savarankiškumui iš esmės ne gerėjant, o blogėjant, t. y. darbingumo lygiui iš 50 procentų kritus iki 40 procentų, Agentūra Skundžiamu sprendimu padarė kitokias išvadas, nei prieš dvejus metus. Pareiškėjai visiškai neaišku, kokių faktinių kriterijų ji neatitiko, juolab, kad jos teigimu, iki pakartotinio jos darbingumo vertinimo, kuris buvo atliktas 2023 m. gruodžio – 2024 m. sausio mėnesiais, esant didesniai darbingumo lygiui, jai Kortelė buvo skirta. Šios bylos kontekste Komisija vertina, kad Atsakovės veiksmai sprendžiant klausimą ir priimant sprendimą dėl Kortelės Pareiškėjai neišdavimo neatitinka objektyvumo, išsamumo principų esmės, ir toks Skundžiamas sprendimas negali būti laikomas pakankamai motyvuotu.

Įvertinusi ginčijamo Sprendimo turinį, Komisija daro išvadą, kad Sprendimas neatitinka VAĮ 10 straipsnio 5 dalies reikalavimų, kadangi iš Sprendimo turinio nėra aišku, kuo konkrečiai remiantis, pritaikytas Sprendime nurodytasis Tvarkos aprašo 4.2 papunkčio kriterijus, nepašalintos abejonės dėl Pareiškėjos objektyvios situacijos dėl naudojimosi techninės pagalbos priemonėmis, todėl Sprendimas naikintinas, o Atsakovė įpareigotina iš naujo išnagrinėti Pareiškėjos 2024 m. sausio 16 d. pateiktą skundą ir priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Pažymėtina, jog administracinio akto priėmimas ginčo situacijoje yra išimtinai viešojo administravimo subjekto prerogatyva, todėl Komisija, įpareigodama Atsakovę priimti naują sprendimą dėl Pareiškėjos skundo, neturi teisinio pagrindo nurodyti Atsakovei, kokią sprendimą ji turėtų priimti. Atsakovei priėmus sprendimą, Pareiškėjai neužkertamas kelias vėl kreiptis į Komisiją, jeigu priimtas sprendimas jos netenkina.

Remiantis atsakovės atsiliepime išdėstytais argumentais, įvertinus tai, kad didžiąją bylos medžiagos dalį sudaro specialių kategorijų asmens duomenys, susiję su asmens sveikata, siekiant apsaugoti informacijos apie asmens sveikatą konfidencialumą, visa nagrinėjamos bylos medžiaga pripažintina nevieša, neteikiant jos susipažinti ar kopijuoti byloje nedalyvavusiems asmenims.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

panaikinti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos Sprendimų kontrolės skyriaus 2024 m. vasario 12 d. sprendimą Nr. SS-495 „Dėl neįgalių asmenų automobilių statymo kortelės išdavimo“ ir įpareigoti Asmens su negalia teisių apsaugos agentūrą prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą dėl X. Y. 2024 m. sausio 16 d. pateikto skundo Nr. SK-183 „Dėl Agentūros teritorinio skyriaus priimto sprendimo“.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys gali skusti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Posėdžio pirmininkė

Raminta Ramanauskienė

Komisijos nariai

Giedrius Jakubėnas

Svetlana Sinkevičienė